

SYLLABUS I LËNDËS: *Sintaksë e gjuhës shqipe 1*

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë
Titulli i lëndës:	Sintaksë gjuhës shqipe 1
Programi:	<i>Gjuhë dhe letërsi shqipe</i>
Niveli:	Studimet themelore
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	I dytë
Numri i orëve në javë:	3
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	09:00 – 11:15
Mësimdhënësi i lëndës:	prof. asoc. dr. Shkelqim Millaku
Të dhënat kontaktuese:	shkelqim.millaku@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Në këtë kurs studentët do të marrin njohur të reja, duke i zgjeruar ato paraprake, (nga fonetika, leksikologjia dhe morfologjia) përkthazi me organizimin e tekstit apo teksteve shkencore dhe atyre shkollore. Objekti i studimit të sintaksës dhe metodologjia e mësimdhënies do të jenë interaktive, praktike ndërmjet studimit të thellë të teksteve shkencore dhe atyre shkollore për ciklin e ulët mësimor. Studimi, prezantimi dhe ligjërimi do të mbështetët në klasifikimin e togfjalëshave, klasifikimin dhe llojet e fjalive për nga struktura e tyre, modaliteti, gjymtyrët kryesore dhe gjymtyrët plotësuese të fjalisë etj. Po ashtu, studentët do t'i thellojnë njohurit e tyre edhe në fushën e klasifikimit dhe të llojeve të fjalive. Studim thelbësor do ta kenë teorinë dhe modelin praktik të praktikumit të fjalëve në renditjen dhe funksionin e tyre në fjali. Analiza e fjalive, puna në grupe, krahasimi i njohurive, por edhe i zhvillimit të tyre kryesisht me shembuj nga tekstet parauniversitare dhe universitare është objekti i studimit.
Qëllimi i lëndës:	Qëllimi i kursit të <i>sintaksës 1</i> është që studentët studiojnë: - Funksioni i fjalës në fjali. - T'i thellojnë dhe zgjerojnë të arriturat e tyre në fushën e gjuhësisë në përgjithësi e të organizimit të tekstit (sintaksës) në veçanti; - Të njihen teorikisht dhe praktikisht (përmes formave të ndryshme të ushtrimeve) në mënyrë që t'i dallojnë

	togfjalëshat nga fjalitë; fjalitë e thjeshta nga fjalitë e përbëra; gjymtyrët kryesore nga ato plotësuese, si dhe problemet e tjera që shtron dhe i ka sintaksa; - Të fitojnë aftësi për të dalluar trajtat dhe format normative nga ato që nuk janë normative në ligjërimin e folur dhe të shkruar, në mënyrë që t'i zbatojnë këto aftësi në të ardhmen të nxënësit e ciklit të ulët të shkollës fillore.
Rezultatet e të nxënit:	Studentët do të jenë në gjendje: - T'i dallojnë njësitë sintaksore në tekst; - T'i përdorin mjetet ndërtimore dhe renditjen e tyre për një gjuhë sa më funksionale, të kuptueshme dhe shprehëse, si në formën e folur ashtu edhe në atë të shkruar, sipas rregullave të shqipes standarde, si gjatë studimeve të tyre, ashtu dhe të fëmijët e institucioneve parauniversitare; - T'i identifikojnë dhe zbatojnë drejt e qartë ndërtimet-njësitë sintaksore të nxënësit e ciklit të ulët të shkollës fillore. - Kanë arritur ta analizojnë fjalinë në aspekt sintaksor. - Kanë arritur për çdo gjymtyrë të fjalisë t'i dinë pyetjet se cilat ju përgjigjen analizave sintaksore. -Zotërojnë dallimet dhe afërsitë e sintaksës me disiplinat e tjera gjuhësore dhe ato plotësuese. -Zotërojnë aftësi për ta ligjëruar programin e studiuar.

Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	5	10
Ushtrime në terren	2	2.5	5
Kollokfiume, seminare	1	3	3
Detyra të shtëpisë	4	3	12
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	1	3	3
Projektet, prezantimet ,etj	1	2	2
Totali			150 orë (6 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjëratat do të organizohen në modelin interaktiv apo të kombinuara, si: shpjegim – sqarim, ushtrime, analiza tekstore e dhe shkencore, diskutime, punë në grupe, demonstrime dhe interpretime, shtruarje e shqyrtim idesh, hartime krijuese, dhe hulumtuese etj. Këto do të jenë pjesë kryesore për punën e vlerësimit dhe mënyrën apo metodologjinë e të ligjëruarit. Varësisht nga tema mund të organizohen dhe realizohen përmes komunikimit interaktiv, ligjërata në modelin klasik, përmes (kompjuterit dhe projektorit) etj. Këto edhe mënyra të tjera të ligjëruarit kërkojnë kushte të mira, si ndriçim në klasë, numër i studentëve të jetë sipas standardit të paraparë, të kemi internet dhe elemente të tjera elektronike, të cilat mundësojnë realizimin e koncepteve teorike dhe atyre praktike.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në, vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe në testin përfundimtar.		

	Pikët e vlerësimit: 1. Testi i parë: 1-30 pikë 2. Testi i dytë: 1-30 pikë 3. Vëljimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 1-20 pikë 4. Vlerësimi i fundit testi përfundimtar (pyetje-përgjigje gojarisht): 1-20 pikë. 5. Totali: 100 pikë
Literatura	
Literatura primare:	Mehmet Çeliku (...), <i>Gramatika e gjuhës shqipe II</i>, Tiranë, 1997 Spiro Floqi, Mahir Domi (...), <i>Gramatika e gjuhës së sotme letrare shqipe</i>, Prishtinë, 1991 Georgio Graffi, <i>Sintaksa</i>, Tiranë, 2003 Ahmet Kelmendi, <i>Gramatika e gjuhës së sotme shqipe, sintaksa</i>, Prishtinë, 2002 Shkelqim Millaku, <i>Strukturat sintaksore</i> (përkthimi i librit Chomsky, N. Syntactic Structures, Paris, 1957), Prishtinë, 2011. Tafil Kelmendi, <i>Kështjella e sintaksës</i>, Prishtinë, 2006
Literatura shtesë:	

Plani i dizajnuar i mësim:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Sintaksa (njohuri të përgjithshme për sintaksën): Objekti dhe rëndësia e studimit të sintaksës; njësitet sintaksore; lidhjet e sintaksës me disiplina të tjera shkencore (me morfologjinë, fonetikën, leksikun, logjikën, psikologjinë, sociologjinë.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjërates.

	Njësit sintaksore (fjalë, periudha, togfjalëshi) Fjalët ndihmëse a shërbyese (parafjala, lidhëza, përemrat e ndajfoljet lidhore e pyetëse, pjesëzat, pa mjete lidhëze; intonacioni, theksi. Përmbajtja e sintaksës (sintaksa e fjalisë dhe e periudhës).	
<i>Java e dytë:</i>	Togfjalëshi.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e tretë:</i>	Fjalë – tipat e fjalëve për nga kuptimi, ndërtimi (struktura e tyre); Fjalë njëkryegjymtyrëshe.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e katërt:</i>	Fjalë dykryegjymtyrëshe; Gjymtyrët kryesore të fjalisë (kryefjalë dhe kallëzuesi).	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e pestë:</i>	Format pohore dhe mohore të fjalëve, Funksionet e përbërësve të fjalisë. Test.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e gjashtë:</i>	Fjalë e thjeshtë dhe fjalë e përbërë, Përbërësit e fjalisë se thjeshtë.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e shtatë:</i>	Kryefjalë.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e tetë:</i>	Kallëzuesi.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e nëntë:</i>	Kundrinori.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e dhjetë:</i>	Përcaktori.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Rrethanori.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.

<i>Java</i> ^e <i>dymbëdhjetë:</i>	Dorëzimi dhe prezantimi i seminareve, Test.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java</i> ^e <i>trembëdhjetë:</i>	Gjymtyrët homogjene; Gjymtyrët e veçuara të fjalisë.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java</i> ^e <i>katërbëdhjetë:</i>	Fjalja e përbërë.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
<i>Java</i> ^e <i>pesëmbëdhjetë:</i>	Fjalja e përbërë dhe përmbledhje të lëndës.	Analizë dhe ushtrime të një fragmenti gramatikor apo letrar për temën e ligjëratës.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		